

Geschiedschrijving GNI

Donderdag 10 april 2008 zullen in de Synagoge in Zwolle de eerste exemplaren van het boek over de geschiedenis van het Genootschap Nederland-Israël, *“Twee Vlaggen op Tafel”*, worden overhandigd aan verschillende mensen die bij het Genootschap betrokken zijn (geweest). Het boek is geschreven door Daphne Meijer en Brigitte Tillema. In dit GNIeuws is een fragment uit hoofdstuk twee opgenomen, over de jaren zestig en het ontstaan van diverse plaatselijke afdelingen.

Ook in dit nummer: een verslag van een boeiende tentoonstelling van Israëliische en Palestijnse kunstenaars in Beelden aan Zee te Scheveningen.

Intussen in Amsterdam

Terwijl Henny Kohnstamm-van Voolen werkte aan de opbouw van de afdelingen, namen leden uit Amsterdam en omgeving grote besluiten over de taken van het Genootschap. Bij de actieve kern van leden en bestuurders rond Beek en zijn collega's, studenten en vrienden, met een professionele belangstelling voor Hebreeuws, archeologie en theologie, vond een zekere groepsvorming plaats.

In het aantekenboek van bestuurssecretaris Alice Wolff-Gerzon staat dat de 'Amsterdammers' in 1961 besloten een boek uit te geven met de inhoud van lezingen en andere interessante teksten over Israël. Vele organisaties kenden een Jaarboek, dus waarom het Genootschap niet? Het zou zonde zijn, redeneerden Beek c.s., om alle kennis te laten wegvloeien. Beek had deze wens al in de jaren vijftig geformuleerd. De statuten stonden een boekuitgave toe; alles wat de liefde en belangstelling voor Israël in Nederland zou vergroten, was onder de paraplu mogelijk. Er moest wel een vorm worden gevonden waarmee het project financieel te overzien bleef. Dat bleek te kunnen worden opgelost door samenwerking met Uitgeverij De Arbeiderspers.

Alice Wolff-Gerzon noteerde de data van menige vergadering over de voortgang van de publicatie met de werktitel 'Jaarboek'. Er werd uit de actieve Amsterdammers een redactiecommissie gevormd. Deze kwam in september 1962 voor het eerst bijeen en bestond uit de bestuursleden Joop Ellemers, M.A. Beek, Hans Jaffé (directeur Joods

Historisch Museum), Louis Meyer, Klaas Voskuil en mevrouw Els Plantenga als redactiesecretaresse. In 1964 gaf men in samenwerking met De Arbeiderspers *“Israël, traditie en vernieuwing”* uit.

Voor de boekpresentatie gaf Alice Wolff-Gerzon zich helemaal, met alle energie die zij in zich had, tot in de kleinste details. Hoe en waar zou het werk worden gepresenteerd? Wilde men de boeken meegeven of opsturen naar de leden? En hoe zat het met de pers? Er werd lang gesproken over de organisatie van de presentatie. Het is interessant te zien hoezeer men in de jaren zestig was gehecht aan omgangsregels en etiquette. De boekpresentatie werd een bijeenkomst in twee delen op 27 mei 1964 in het Hilton Hotel in Amsterdam. Eerst was er een persconferentie voor verslaggevers van de dagbladen, het ANP en de weekbladen. Zij werden om half zes 's avonds uitgenodigd; mevrouw Wolff liet de kaartjes drukken. Met pers uitnodigen had zij ervaring, altijd wanneer er een interessante spreker uit het buitenland sprak, trommelde zij dezelfde journalisten op. Beek en Ellemers zouden de journalisten toespreken en de voltallige redactie en ontwerper Otto Treumann moesten ook aanwezig zijn. Er moesten dertig exemplaren van het boek klaarliggen voor de pers. Hen zou duidelijk worden verteld dat het werk ook in de boekhandel te koop was, voor f17,50. De journalisten kregen koffie, thee, gebak en rookgerei aangeboden.

Om zeven uur moest het journaal verdwijnen en was het de beurt aan de Genootschapsleden, die per brief werden uitgenodigd voor 'een aangeklede borrel', had Alice Wolff-Gerzon

besloten. Een volledige maaltijd vond zij zonde van het geld; ‘sandwiches en kleine bakjes met zalm, sardines en vlees’ waren voldoende. Ham kon beter achterwege blijven, maar het bestuur was het erover eens dat het gebodene niet koosjer behoefde te zijn. Wel zou voor droge biscuits worden gezorgd voor de kasjroet houdende leden. Ook de consul en de ambassadeur van Israël werden uitgenodigd. Eindeloos overleg was er met de uitgeverij over hoe de dozen met boeken naar het Hilton Hotel zouden worden gebracht en hoe de verzending naar niet-aanwezige leden kon worden geregeld.

Het boek was alle moeite waard. De uitgave van *Israël, traditie en vernieuwing* is een hoogtepunt. Voor een werk uit 1964 doet de vormgeving nog altijd modern en fris aan. Vormgever Otto Treumann zette een symbolische plaat op de cover - een detail van een mozaïek. Het binnenwerk bestond uit 128 pagina's, in twee kolommen ingedeeld, met zwart-wit foto's en enkele mooie kleurenfoto's. Opvallend is dat op vrijwel elke foto levende mensen zijn te zien, Israëli's aan het werk, op straat of in feeststemming.

Territorial Bodies – Hedendaagse Beeldhouwkunst uit Israël

Het Scheveningen museum ligt aan de boulevard, als een parel in het zand.

In 1826 bouwde koning Willem I op deze plaats een paviljoen, waar zijn wat zwakke echtgenote Wilhelmina van Pruisen (1797-1881), rust en frisse lucht kon vinden. Rondom dit paviljoen ligt nu Beelden aan Zee, ontworpen door architect Wim Quist.

Nu vindt u in het museum: *Territorial bodies – Hedendaagse beeldhouwkunst uit Israël*. Een groep van vijftien kunstenaars brengt in de expositie verslag uit van hun zoektocht naar de

complexe verhouding tussen hun eigen lichaam en het grondgebied waarop zij leven.

De kunstenaars, zowel Israëli's als Palestijns, sommigen opgegroeid in andere landen, nu wonend in grote steden of kleine dorpen, zij allen tonen, hier in Scheveningen, wat er in hen omgaat.

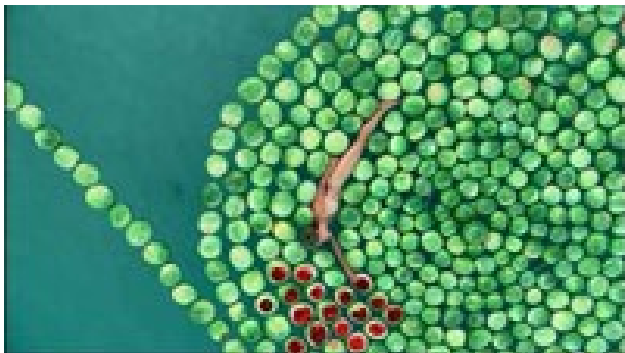
Philip Rantzer *Het grote vehikel*. Gemengde techniek.

Levend in een land waar de politieke verhoudingen het samenleven moeilijk maakt, vervaardigen de kunstenaars werken, die enerzijds verwijzen naar hun eigen achtergrond en anderzijds betekenis krijgen tussen de wereldwijde kunstuitingen.

De film, die Nurit Malkin en Amir Weinberg maakten van de bezoeken, die Ronit Eden aan de kunstenaars bracht, maakt duidelijk welke persoonlijkheid achter de kunstwerken schuil gaat. Juist door die film kom je even bij hen op bezoek. Je ruikt de materialen waarmee ze werken of de dadels, vijgen en andere lekkernijen, die op tafel staan bij Buthina Abu Milhem. Wanneer u ziet hoe Buthina werkt, met welke materialen haar jurken en blouses in het platte vlak opgewerkt worden en welke betekenis daar achter schuil gaat, gaat u er misschien ook steeds weer naar kijken. Kopselden worden door de stof gestoken en de koppen vormen de figuren. Wat denkt haar omgeving van haar werk?

Sigalit Landau drijft tussen een ketting van watermeloenen op de Dode Zee. Hoe bedenkt men zoiets?

Shuli Nachshon werkt vooral in de persoonlijke- en familiesfeer. Zij laat zien, dat haar beschadigde lichaam, na en borstoperatie, door tekeningen met o.a. lippenstift geaccepteerd lijkt te worden. De natuur is de bron van de beelden die haar werkelijk bezig houden in haar werk. Water en tarwe. Toen ze ziek werd, begon ze tarwe te verbouwen in haar tuin. Daaruit bereidde ze sap, dat ze dronk als aanvullende behandeling bij haar ziekte.

Sigalit Landau

Manar Zuabi woont en werkt in Nazareth, zij leeft in twee culturen. Zij uit dit in verschillende werken.

Nog meer deelnemende kunstenaars zijn: Ziv Ben-Dov, Mirit Cohen Caspi, Zoya Cherkassky, Eli Gur Arie, Galia Gur Zeev, Erez Israeli, Uri Katzenstein, Philip Rantzer, Gilad Ratman, Gil Shachar en Amir Weinberg.

Het boek dat bij de tentoonstelling klaar ligt met daarin de geschiedenis en beweegredenen van de kunstenaars is de moeite waard om te kopen en te lezen.

Ronit Eden, gastconservator, heeft een waardevolle tentoonstelling opgebouwd. Ik las dat zij met haar gezin in Amsterdam woont en werkt.

Ga binnenkort naar Scheveningen. De tentoonstelling is er nog tot 25-5-2008.

Ga per trein naar Den Haag Centraal en neem tram 9 of naar Den Haag Holland Spoor en verder met tram 1. Voor auto's is er korte parkeergelegenheid.

RD.

Artikel samengesteld uit informatie van het Museum Zie ook www.beeldenaansee.nl

Aharon Appelfeld in Nederland

Ter gelegenheid van de verschijning van zijn nieuwste roman *Het tijdperk der wonderen* bij uitgeverij Ambo/Anthos in de Nederlandse vertaling van Hilde Pach was Aharon Appelfeld voor een aantal dagen in Nederland, waarvan op 5 februari j.l. in het Joods Historisch Museum in Amsterdam. Hij werd toegesproken door Joël Cahen, conservator van het museum en door Rabbijn Awraham Soetendorp, die hem alvast de Nobelprijs voor Literatuur voor zijn gehele oeuvre in het vooruitzicht stelde. Vervolgens werd hij door Hilde Pach geïnterviewd.

Appelfeld werd in 1932 in Czernowitz (Oekraïne) geboren. Een nieuwsgierige, bedachtzame jongen, voorbestemd voor een rooskleurige toekomst tot de oorlog uitbrak. Hoe hij de oorlog doorkwam staat beschreven in zijn autobiografie *Het verhaal van een leven* (1999). De Nederlandse vertaling van dit boek verscheen in 2005, ook bij Ambo. Over dit boek schreef Primo Levi destijds: "Onder ons, de schrijvende overlevenden, heeft Aharon Appelfeld een unieke, onmiskenbare stem, eloquent in zijn terughoudendheid". Dit boek werd bekroond met de Franse Prix Médicis 2004.

Appelfeld werd uiteindelijk in 1944 door de Russen bevrijd en emigreerde alleen en vrijwel stom (het spreken had hij in de oorlog afgeleerd) in 1946 naar het toenmalige Palestina.

In Israël ging hij in Jeruzalem Hebreeuws en Jiddisch studeren.

Appelfeld was dertig jaar verbonden als hoogleraar in de Hebreeuwse literatuur aan de Ben Gurion universiteit in Be'ersheva en hij noemt zichzelf met trots de enige professor zonder schoolopleiding!

Toen hij 25 jaar was, werd zijn eerste boek uitgegeven. Bij het ontwikkelen van zijn eigen stijl werd hij geholpen door zijn leermeesters aan de universiteit: o.a. Martin Buber en Gershom Sholem. Inmiddels is een veertigtal boeken van zijn hand verschenen, naast romans ook verhalen en essays. Tot de bekendste behoren

Badenheim1939 (1979), *Tzili* (1983), *Om elke zonde* (1989).

Zijn heldere en ook eenvoudige taalgebruik maakt hem onbetwistbaar tot één van de giganten van de hedendaagse Israëliëse literatuur.

PJ.

Aharon Appelfeld signeert zijn boek. Foto: Peter Junge

Verenigingsnieuws:

Het GNI doet mee met de grote viering van Israël's 60ste verjaardag op 7 mei a.s. in het RAI theater te Amsterdam. Drie sjoeldiensten, sprekers van allerlei pluimages, optredens van een dansgroep en van Israëliëse artiesten en meer staan op het programma. Catering en standjes zijn er volop aanwezig. Toegangsprijs: 30 euro. Meer informatie op <http://60jaarisrael.nl>.

Op 28 april a.s. viert de afdeling Drechtsteden haar 40-jarige jubileum en het 60-jarige bestaan van Israël in het Stadhuis te Dordrecht met een gevarieerd programma: een politiek debat, een uiteenzetting van de geschiedenis van het GNI en een muzikaal programma. Meer informatie op www.gni-drechtsteden.dordt.nl.

Na enige inspanning is de website van de afdeling *Leeuwarden & Omstreken* in de lucht (of zo u wilt: in de ether). Kijk op: www.gnileeuwarden.nl of surf via het algemene website van het Genootschap.

Colofon

GNIeews is een uitgave van het Genootschap Nederland-Israël (GNI). telefoon: 0528-268895.
e-mail: info@genootschap-nederland-israel.nl website: www.genootschap-nederland-israel.nl

Het GNI beoogt belangstelling te wekken en te vergroten voor Israël en zijn cultuur.

Het GNI is georganiseerd in lokale afdelingen. Het hoofdbestuur bestaat uit: Rob Wurms (voorzitter), Hanna Luden (vice-voorzitter), Ariane Röell (secretaris), Jaap van de Lagemaat (penningmeester), Serge Heldring en Wilma Schuddebeurs-Olthuis.

Redactie GNIeews: Ria Damman, Peter Junge en Hanna Luden